

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frankova ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nepriljubljenih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak tetrtek. Naročnina letna 60 Din. za tiskarstvo 60 Din. Član sekcije J. U. U. plačuje list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davok posoda. Polt. šah. rač. 11.153. Telefon 3112

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. v okrilju JUU, sekcije za dravsko banovino

Mogočna manifestacija mladinske pesmi

„Dneva mladinske glasbe“ 2. in 3. junija — Stoti koncert „Trboveljskega slavčka“ — Velikodušni dar Nj. Vel. kralja — Nastop 20. mladinskih pevskih zborov iz vse dravske banovine — Ustanovitev fonda za propagando mladinske glasbe

Odpri se je tisoč mladih grl in iz tisoč mladih src je privrela pesem, kakršne še ni slišala jugoslovanska zemlja. Bila je iskrena, spontana pesem, ki je svojemu brezmejnemu hrepenjenju iz ust mladine dala dovolj jasn dokaz, da je edina, ki ji ni meja, ki je edina dovolj bogata za vse in vsakogar posebej, da mu da, kar mu ne more dati nihče danes, ko potrebujemo vsi vere vase, vere v zgodovino in bodočnost naše države. 2. in 3. junij bo večer mejnik v zgodovini naše glasbe. Pa bomo iskreni; ne samo naše glasbe, tudi naše narodne prebujenosti, naše nacionalne vzgoje, kakaj ni ga močnejšega elementa od pesmi, ki bi razgalil v človeških dušah jasneje one poti, ki prav vse vodijo k najelementarnejši zavesti, da smo sinovi samo širše zemlje, ki nam je bila edina zmožna dati to, kar imamo, naj si bo pridobljeno z žulji in pelinom — naše je, s trpljenjem prepojeno, pa z gloriozno slavo in uspeha ovenčano.

V znamenju velikega dogodka »dnevov mladinske glasbe« je rastlo zanimanje in pričakovanje ne samo ljubljanske javnosti, marveč vsega slovenskega ljudstva, ki mu je bila pesem v zibelko položena. Mrzlično so se pripravljali posamezni zbori široko vse banovine. Požrtvovalni vodje — učitelji so v krogu svoje pevske družinice vadili in si prizadevali ustvariti čim več. Z velikim razumevanjem je sledilo preprosto ljudstvo, čeprav z nemalo žrtvijo, da dostojno proslavi praznik svoje pesmi. Mrzlično so delovali organizatorji učiteljske sekcije, da bi dobili ta veliki dogodek poleg svoje notranje dovršenosti tudi primerno odgovarjajočo zunanjo obliko. Vse je prevzela ena samo zavest, da misel kakršnekoli žrtve tu ni umestna, marveč da je treba za tako mogočno manifestacijo žrtvovati vse, kar se le da. Vse je kakor poplava zaslegla ena sama želja, dokazati sebi in vsemu svetu, da je v nas še dovolj bogastva, ki ga je treba dvigniti iz pozabljenosti, da je v nas dovolj pristne umetniške sile in s tem vere v lepo narodno in državno bodočnost.

Vse pripravljeno! Nastop! V najzgodnejše sobotno jutro so se zbuiali naši mladi »Slavčki« na vseh koncih in krajih v znamenju naše pesmi. Hiteli so vlaki tam od Konjice z Zičani, od Rogateca z Zetanci, s Prekmurja z Lendavci in iz Celja in iz lepe Savinjske doline s Šmarčani. Nekaj dinarjev v žep, če jih je seveda bilo, pa kos kruha na pot, kakor je to naša usoda. Utrujeni od dolge poti so zastrmeli ti otroci nad belo Ljubljano. Ljubljana! Saj jih je bila velika večina, ki še nikdar ni videla Ljubljane, zdaj pa prihaja s svojo pesmijo v metropolo svojih otroških sanj. Z začudenimi in velikimi očmi so se razgubili s svojimi spremljevalci po ljubljanskih ulicah. Kdo bi mogel opisati vse tisto, kar se je porajalo v teh mladih dušah!

Kdo bi mogel popisati vso veliko hvaležnost, ki so jo nosili s seboj — našo pesem, za danes, jutri in vse dni?

»Trboveljski slavčki«, katerih pesem je čula že vsa srednja Evropa in katera se je stotič oglašila v Ljubljani, v soboto 2. junija zvečer, so s svojim nastopom v Unionski dvorani otvorili velika in pomembna dneva. Občinstvo je napolnilo dvorano, balkone so zasedli Zičani, Zetanci, Lendavčani in Šmarčani. Po prihodu zastopnika Njegovega Veličanstva kralja, polkovnika Zivanoviča, ki je v najvišjem imenu izročil kraljevo podporo Din 5000.—, so »Slavčki« odpeli državno himno in za njo krasno uspeli koncert. Dirigent tov. Avgust Suligoj, pionir naše mladinske pesmi, je s stotim nastopom »Trboveljskega slavčka« pokazal uspehe, kakršni še niso bili doseženi na polju naše mladinske glasbe. S svojim globokim razumevanjem otroške duše, njene pesmi in izraza, je zajel kakor ogromen val poslušalce, ki v svojem brezmejnem navdušenju niso štedili s priznanjem. Matetič-Ronjkova pesem »Narekovane za ocem« je vžgala v dušo občinstvo toliko resnično občutenega trpljenja našega najbolj bednega rudarskega življa, kakor ga ni še nobena pesem. Da je bila zlata ključ za najbolj zakrknjena srca, ne more zanikati nihče. Prav isto je bilo z Mokranjčevim »Bolnim čedom«. Tako, kot so zapeli ti dve pesmi Trboveljski slavčki, bi jih ne mogel zapeti noben zbor in toliko umetniške dovršenosti, kolikor jo je položil v omenjeni pesmi tov. Suligoj, more dati samo človek, ki je sam občutil vso bedo in trpljenje. Stoti nastop »Trboveljskih slavčkov« ni bil samo dokaz visokega umetniškega stremljenja mladine, marveč je bil tudi dokaz, da nova slovenska

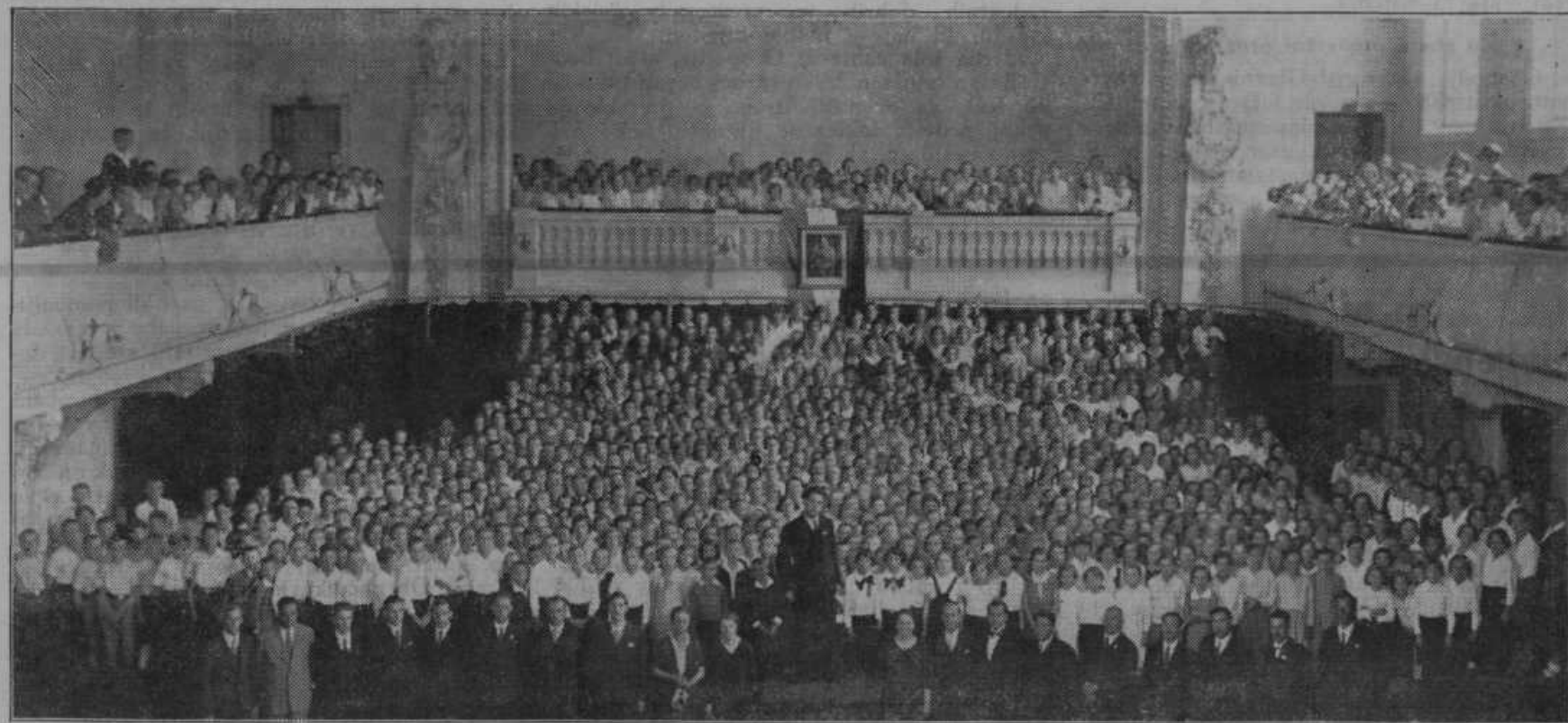
plavljena s podeželskimi otroki. V velikih skupinah so se pomikali po ljubljanskih ulicah proti Unioni. Čas za skupni nastop se je bližal. Na odru unionske dvorane, povečanem in razširjenem, kolikor se je največ dalo, na balkonu in galerijah, se je zbralo do 1200 mladih pevcev. Dvorana se je napolnila in iz tisočev grl je zapela pesem, kakršne še niso čule stene naše največje koncertne dvorane. Poslušalci so obstrmeli. Obstrmeli so kritiki. — Od kod ta pesem? Od kod ta sila, ki razganja mrtve stene, hiti po ulicah, čez polja, gozde in travnike ter med potjo trosi iz svojih, življenja polnih rok? Zaplesale so »snežinke«, oglašila se je »svatovska«; tako enotno, tako brezhibno, kakor da bi od samega veselja nad življenjem zašel med žitna polja pomladni veter, da bo klas poln, težak in bogat. Saj tudi bo; in čas zoritve ni daleč. Nihče ni pričakoval, da bodo vsi došli mladinski zbori kazali pri skupnem nastopu toliko zrelosti. Nihče ni pričakoval, da bo skupni nastop užgal kakor plamenica in posvetil v katakombah in pokazal na vrhe; pravemu in resničnemu življenju v vse drugačni obraz, kakor pa nas straši in mori že leta in leta.

Iz tega skupnega nastopa, iz te organične celote, pa so pozneje nastopili posamezni deli, pa vendar celota zase. Zvonki, ubrani in izglajeni glasovi so kar za povrstjo prevzemali občinstvo, ki ni štedilo s priznanjem. Manipulacija z odrom in nastopajočimi zbori ni bila lahka, pa se je vendar pokazalo, da so bili organizatorji na mestu. Po določenem redu je brezhibno in brez prestanka nastopal zbor za zborom. Mladinski zbor Sokola z Jesenic s pevovodjem Razingerjem Ladom, Št. Vid nad Ljubljano z Jovanom Maksom, mladinski zbor jeseniške osnovne šole z Račičem Lojzetom, Dolnja Lendava, sprejeta z burnim aplavzom, z Ljubičem Mirkom, Zetale s Tomažičem Božom, Litija s Pirnikom

razšli. Objekti njihovega zanimanja so bili predvsem muzej, velesejem, grad in nebotičnik. Večji del so se vsi odpeljali z večernimi vlaki. Samo večerni štajerski vlak je odpeljal 15 voz nadebudnih mladih pevcev.

Po vsem tem ogromnem delu pa je bilo treba postaviti še temelj za veliko stavbo, ki naj se zgradi v bodočnosti. Treba je bilo najti poti, po kateri naj se vse to zbuje življenje pripelje do čim večjih uspehov. V nedeljo popoldne se je vršil skupni sestanek vseh pevovodij in ljubljanskih glasbenikov. Na tem sestanku, ki ga je vodil predsednik sekcije in učitelj, pev. zbor, tov. Dimnik, se je položil temeljni kamen mladinski pevski zvezi. V uvodnem govoru je poudaril predsednik ogromen pomen prireditve tako v kulturnem kakor tudi nacionalnem pogledu. V imenu sekcije in vsega učiteljstva se je zahvalil požrtvovalnim in idealnim pevovodjem za njihovo vztrajno delo in jim čestital k uspehu. Za njim so podali zelo laskava poročila o prireditvi vodilni naši glasbeniki. Za enkrat naj bo samo povedano, saj podrobno poročilo o tem sestanku bo še itak sledilo, da se je ves čisti preostanek ki ga je imel »Trboveljski slavček« poklonil fondu za mladinsko glasbo. Tudi to je bila v zgodovini naše glasbene umetnosti svojstvena poteza: Mladina si je s svojim delom začrtala svojo pot.

Če pregledamo v celoti to ogromno delo in nepričakovan uspeh, ga moramo priznati našemu učiteljstvu. Priznati moramo, da je tej mladini, ki je izročena večji del vodstvu mladih dirigentov, ki jih je sama požrtvovalnost, zajamčeno telesno in duševno zdravje ter jasna in srečna bodočnost. To priznanje ni zgolj laskavo, to priznanje se ni rodilo hote in namenoma, to priznanje je izsilil uspeh, pred katerim smo osupnili. Naši umetnosti in z njo v zvezi narodovi bodočnosti so se pokazala nova pota. Ne s stereotipnimi

Skupni nastop 3. junija — pogled na koncertni oder. V ospredju pevovodja.

in jugoslovanska generacija tista, ki je sprejela oporoko svojih očetov, prodira v nove dni na celi črti. Ljudje so navdušeni zapuščali dvorano.

Še nečesa ne smemo prezreti. Po koncertu so se razdeljevali otroci nekaterih zborov po privatnih stanovanjih. Povedati je treba, da so ob tej priliki pokazale ljubljanske družine toliko socialnega čuta, da je zmanjkalo otrok. Vsak bi rad sprejel enega ali dva, pa jih je na žalost zmanjkalo. V tem pogledu ljubljanskim družinam vsa čast!

V nedeljo zjutraj so zapeli po ljubljanskih cerkvah nekateri mladinski zbori. Za cerkveno petje je bilo veliko zanimanja. Brežičani, ki so prispeli že na vse zgodaj v Ljubljano, so peli pri Sv. Jožefu Zetanci pri Sv. Petru mladinski zbor iz Medije - Izlake pri Srcu Jezusovem, šentviški zbor pa v stolnici. Zbori, kar jih ni prispelo v soboto, so se pripeljali z vlakom in na avtobusih v nedeljo zjutraj med 7. in 9. uro. Ljubljana je bila pre-

Maksim, Ziče z Ulago Emilom, dekliški pevski zbor licejske osnovne šole z gospodično Albino Svetkovo, Medija - Izlake s Korošcem Dragom, Smartno ob Paki z Oskarjem Hudalesom. Ig pri Ljubljani z g. Maro Petrovčičevo, Brežice z Vladom Lemplom, Smartno pri Litiji z Maksom Kovačičem, Zagorje ob Savi z Ivanom Kopfivo, Komenda z Antonom Trobičem, Gornja Lendava z Ano Zupanovo, Radeče pri Zidanem mostu s Franjem Čukom in končno mladinski zbor meščanske šole iz Novega mesta s Karlom Strbenkom. Vsi ti pevci, ki so dosegli višino, o kakršni ni nihče slutil, so za svoje požrtvovanje in idealno delo želi toliko priznanja, da naj jim bo dovolj močna vzpodbuda k nadaljnjemu udejstvovanju na polju mladinske glasbe.

Po skupnem nastopu, ki je trajal nad poltretjo uro in katerega je poslušalo občinstvo do konca kljub veliki vročini in pri katerem je v svojem navdušenju pozabilo celo na običajno kosilo, so se mladinski zbori

frazami, ne z meščanskim samoljubljem, ne z »visokimi idealci«, z iskreno pesmijo, z zdravjem naše vasi in podeželja sploh, ter s krepkim resničnim delom, bomo zadostili visoki nalogi, zadostili nalogam življenja, ki smo ga primorani izživeti v teh težkih dneh naše mlade Jugoslavije. V znamenju uspeha gre, o katerem je kritik napisal: klobuk doli pred to mlado, nadebudo generacijo. Izvršila bo umetniške naloge, kakršnim mi nismo bili kos.

Tistim tihim delavcem, ki dajejo pravo lice stvarim, ki so kakor zakopano bogastvo, delavcem - organizatorjem, učiteljem in brezposelnim abiturientom, ki so se v teh dneh pod vodstvom Draga Supančiča žrtvovali svojemu poklicu, pa lahko tem potem izrečemo v imenu vseh nastopivših pevcev, v imenu vsega učiteljstva in vsega občinstva najiskrenejše priznanje in zahvalo.